

Suni ja Tenovuo STM:n tiedotustilaisuudessa 27.10.

Yhä useammilla lapsilla ja nuorilla reikiä hampaissa

Lasten hampaiden reikiintyminen kehittyi huonoon suuntaan. Nuorempien ikäluokkien hampaat ovat huonommassa kunnossa kuin aiempien ikäluokkien. Tulos on huolestuttava ja vaatii toimenpiteitä hammasterveyden parantamiseksi. Aiemmin tutkittuihin ikäluokkiin verrattuna nuorempien ikäluokkien suun huonompi terveys on yllätys, mutta looginen, kun otetaan huomioon nuorten ruokailutottumusten muutos kymmenen viime vuoden aikana sekä makeisten ja virvoitusjuomien kulutuksen kasvu. Taustalla voivat olla myös koulufuorauksien loppuminen ja osin säännöllisistä pinnoituksista luopuminen. Tulos tukee myös alustavia tietoja hammasterveysindeksien huononemisesta muissakin kaupungeissa.

Tulos antaa selkeän viestin sekä suun terveydenhuollon ammattilaisille että päättäjille. Nyt on aika tehdä muutoksia. Sokeriveron alennus on tehnyt nuorille saman kuin viinaveron alennus aikuisille – sairastuvuus karieksen on kasvanut. Ruokailutottumukset ovat muuttuneet ”laiduntamisen” suuntaan – syödään jatkuvasti. Yhteistyö yhteiskunnan eri toimijoiden välillä on saattava toimimaan ja viesti terveyden huononemisesta saatava kaikille – myös vanhemmille. Jos jäämme markkinavoimiin viettäväksi, tiedämme tuloksen.

Jatkotutkimuksen aineiston perusteella aiempi trendi näyttää muuttaneen muotoaan. Niiden lasten määrä, joiden hammasterveys on tutkimuksen alussa hyvä, mutta muuttuu huonommaksi 4–6:n seurantavuoden kohdalla, kasvaa koko ajan. Tämä on uusi ilmiö. Huolestuttavaa tuloksissa on se, että seuranta-ajan loppua kohden nuorempien ikäluokkien hampaiden terveys on lähellä 1970 syntyneen ikäluokan hampaiden terveyttä. Lahtelaisten ikäluokkien hammasterveys oli parempi kuin vantaalaisten molemmissa ikäluokissa. Trendi oli kuitenkin samansuuntainen

molemmissa kaupungeissa – huononeva. Huolestuttavaa on myös se, että nuoremman 1990 syntyneen ikäluokan hammasterveys on huonompi kuin vanhemmalla 1985 syntyneellä ikäluokalla molemmissa kaupungeissa.

Nyt on aika toimia lasten ja nuorten hammasterveyden hyväksi uudelleen – painokkaasti.

Tutkimusaineisto

Vuonna 1997 julkaistussa väitöskirjassa (Jorma Suni) käytettiin elinaika-analyysia hammaskarieksen esiintyvyyden tutkimiseen ja havaittiin, että menetelmä on herkkä pitkäaikais- ja seuranta-aineistossa. Aineistona oli otokset Lahden kaupungin 1965, 1970, 1975 ja 1980 syntyneistä ikäluokista. Seuranta ulotettiin ensimmäisten py-

syvien hampaiden puhkeamisesta n. 6- vuotiaista 18-vuotiaiksi saakka – 12 vuotta. Lukuun ottamatta 1980 syntyneitä ikäluokkaa, jota voitiin seurata 8 vuotta tutkimuksen tilastokeruuseen saakka vuoteen 1994. Tämä pitkäaikais- tutkimus kattoi 20 vuoden muutokset viiden ikäluokan välein. Jatkotutkimuksen aineisto oli 1985 ja 1990 syntyneet ikäluokat, joita seurattiin samalla periaatteella vuoden 2005 loppuun Lahdes- ja Vantaalla. Ero aiempaan tutkimukseen on se, että uudessa aineistossa on tutkittu koko ikäluokka molemmista ikäluokista. Lahden ja Vantaan tulokset olivat yhtenevät.

Jorma Suni
johtava ylihammaslääkäri, HLT
Vantaan kaupunki

Yksi kerta ei riitä! Fluorihammastahnaa ja harjausta kahdesti päivässä

Tehokkain tunnettu tapa estää niin iensairauksia kuin hampaiden reikiintymistäkin on hyvä suuhygienian yhdistettyä fluorihammastahnan käyttöön. Kansanterveydellisestikin tämä on ylivoimaisesti kustannustehokkainta sairauden ehkäisyä, koska lähes jokainen (toivottavasti) tekee toimenpiteet itse, eikä kallista ammattihenkilöstöä tarvita kuin opastukseen ja ohjaukseen.

Tunnetuista menetelmistä fluorin käyttö on väestötasolla tehokkain karieksen ehkäisymenetelmä. Koska juomaveden fluoraus ei ole toteutunut Suomessa, niin meillä paras keino on fluorihammastahnan päivittäinen käyttö. Fluorin merkitys tahnessa ilmenee siinä, että tutkimusten mukaan fluoritahnan päivittäinen käyttö vähentää hampaiden reikiintymistä n. 30 % verrattu-